

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1941.

Andra kammaren.

Nr 38.

Lördagen den 14 juni.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Föredrogs, punktvis, statsutskottets utlåtande, nr 161, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41.

Vissa anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41.

Punkterna 1—12.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 13, angående varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår.

Varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår.

Efter föredragning av utskottets hemställan anförde:

Herr **Svedman**: Herr talman! I samband med Kungl. Maj:ts framställning på denna punkt om anslag till en varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår har i denna kammare väckts en motion om beviljande av medel till uppförande av en soldathemsbyggnad för kåren i fråga. Utskottet framhåller nu »som behjärtansvärt, att åtgärder vidtagas i syfte att bereda den till Fårösund förlagda militärpersonalen tillgång till ett soldathem». Vidare framhåller utskottet, »att det här är fråga om en verksamhet, vilken icke tidigare tillgodosetts genom medelsanvisning å riksstaten, men att Kungl. Maj:t i vissa fall för ändamålet beviljat bidrag ur lotterimedelsfonden». Slutligen säger utskottet: »Då den av motionärerna upptagna frågan närmast bör prövas av Kungl. Maj:t, har utskottet ansett sig icke böra föreslå riksdagen att för närvarande vidtaga någon åtgärd i anledning av motionen.»

Motionärerna ha ingen anledning att anmäla missnöje med det sätt, varpå utskottet behandlat motionen, eller med det slut, vartill utskottet kommit, trots att utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka motionen.

Vad beträffar anmärkningen att medel hittills icke uppförts å riksstaten för här avsedda ändamål kan erinras om, att svenska folket numera har så stora utgifter för försvarsändamål att det knappast blir något över för frivilliga bidrag, framför allt då kanske icke i de kretsar, som hittills genom sina ekonomiska bidrag möjliggjort tillkomsten av soldathem.

Det gäller här vår östligaste utpost i försvarsberedskapen. Ingen lika stor permanent försvarsanläggning torde vara så vanlottad på lämpliga lokaler för den socialvårdande, kulturella och religiösa verksamheten som Fårösund. Hit ha förlagts yngre — och givetvis även äldre — män som ha sina hem i olika delar av landet. Med största tacksamhet skulle de motta en byggnad, i vars namn ordet »hem» inginge som en sammansättningsled. Frågan om manskapsvården på en plats som denna är av allra största vikt för försvarets livsduglighet och slagkraft.

Sedan nu statsutskottet på ett omiskännligt sätt givit uttryck åt sin välviliga sympati för det framlagda förslaget, och då jag tror mig veta, att herr

Andra kammarens protokoll 1941. Nr 38.

Varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår.
(Forts.)

statsrådet och chefen för försvarsdepartementet ställer sig förstående till önskemålet i fråga, hyser jag den livligaste förhoppning om att Färösund i en snar framtid skall få sitt soldathem.

Jag kan tillägga, att vid utskottsutlåtandet är fogad en blank reservation av herr Staxäng. Herr Staxäng, som är förhindrad att närvara i kammaren i dag, har meddelat mig, att han med denna reservation velat markera sin avsikt att, om någon utsikt till framgång därtill förelegat, i utskottet yrka bifall till motionen.

Häruti instämde herr *Söderdahl*.

Herr **Nilson** i Eskilstuna: Herr talman! Jag har icke begärt ordet för att polemisera mot herr Svedman. Tvärtom! Framställningen är behjärtansvärd. Jag ber endast att få rätta en passus i motionen, där det heter, att bortsett från en biograf äger orten ingen offentlig lokal. I samhället i fråga har nämligen sedan över 30 år tillbaka funnits en frikyrklig lokal. När militärföreläggningen för några år sedan växte ut så oerhört, iordningställdes lokalen, ett rymligt kök och bostad för en föreståndarinna tillbyggdes. Åtskilliga tusen kronor lades ned för denna sak. En föreståndarinna anställdes, och lokalen har sedan stått till militärens förfogande såsom läs- och skrivrum samt för servering. Sedan augusti förra året finns anställd en pastor, som håller andaktsstunder ett par kvällar i veckan. Åtskilligt av det som motionärerna påyrkat har alltså redan blivit gjort. Det enda man kan anmärka är att lokalen är för liten och otillräcklig. Att något ytterligare bör göras är uppenbart. Jag menar med det anförda endast, att det icke skall stå oemotsagt, att den enda offentliga lokal som finns är en biograf. Den byggnad, som jag här talat om, är vida äldre än biografen och för närvarande oerhört frekventerad så långt dess utrymme medger.

I fråga om lösningen av denna aktuella fråga har motionären tänkt sig den utvägen, att staten skulle ta hand om saken. Det har sagts, att Gotland självt icke kan lösa den föreliggande frågan. Jag är icke övertygad om att detta påstående är riktigt. Är intresset så stort, som motionen ger intryck av, så går det nog. Själv står jag nära en organisation, som icke har mer än 1,200—1,300 medlemmar — utom åtskilliga sympatisörer — men som dock kunnat skaffa sig lokaler för 300,000 kronor. Blir intresset varmt på Gotland för denna verksamhet, så nog finns det möjligheter. Jag känner gutarna mycket väl, och nog löses med deras resurser denna fråga, om staten skulle vara förhindrad att göra det. Överallt annorstädes i vårt land, fränsett några få platser, har man ju också kunnat lösa frågan på frivillighetens väg. Det har varit en styrka för denna verksamhet, att frågan kunnat lösas på detta sätt.

Jag vill endast tillägga, att jag, om utskottet kommit med ett positivt yrkande, skulle ha röstat för detsamma. Avsikten med mitt anförande har endast varit, att den passus i motionen, som jag här påtalat, icke skall stå oemotsagd.

Herr **Svedman**: Herr talman! Jag vill erinra om att det behov, som fått sitt uttryck i vår motion, understrukits av försvarsförbanden och livligt stötts av stiftets biskop och för övrigt alla, som ha med kulturell verksamhet på Gotland att göra.

Vad beträffar den lokal, som herr Nilson i Eskilstuna talade om, så är den blott ett surrogat. Den är olämplig framför allt på grund av sin otillräcklighet, vilket ju redan herr Nilson i Eskilstuna betygat. Att den som herr Nilson meddelat är i hög grad frekventerad understryker också det föreliggande behovet och markerar jämväl lokalens otillräcklighet.

Varmbadinrättning och gymnastiksal m. m. vid Gotlands kustartillerikår.

(Forts.)

Härtill kommer att denna lokal är en enskild organisations egendom, som väl vilken dag som helst kan tagas i anspråk för andra, och framför allt sitt ursprungliga ändamål och icke längre stå till förfogande för det syfte, varom motionen talar, ett syfte, som jag hoppas skall stå lika levande för vederbörande centrala myndigheter som — det försäkrar jag — det gör för de lokala.

Herr Törnkvist: Herr talman! Utskottet har funnit anledning uttala sin sympati för motionens sakinnehåll. Utskottet har emellertid icke velat gå med på att riksdagen skulle ta initiativ ifråga om en verksamhet, som hittills bedrivits på annat sätt än genom direkta anslag å riksstaten. Sympatien har sträckt sig till att vi hänvisat motionärerna till att hjälp kan fås via lotterimedelsfonden. Det kan icke gärna vara lämpligt att det i övrigt från riksdagens sida skulle göras något ytterligare i det här sammanhanget. I utskottets uttalande ligger en uppmaning till Kungl. Maj:t att undersöka saken och att se till hur den lämpligen skall kunna lösas, och att Kungl. Maj:t får vidta de åtgärder, som Kungl. Maj:t kan finna lämpliga för ett realiserande av här ifrågavarande önskemål. Ty att detta är ett önskemål, som på grund av de säregna förhållandena på Gotland och icke minst i Fårösund i en eller annan form måste tillgodoses, är uppenbart.

En talare har här påpekat, att motionärerna förbisett, att det finns vissa lokaliteter att tillgå, men samme talare har själv understrukit, att dessa lokaliteter äro otillräckliga. Det är väl under sådana omständigheter givet att nya anordningar måste vidtagas för ett lösande av de otvivelaktiga behov, som härvidlag föreligga.

Jag vill slutligen liksom herr Nilson i Eskilstuna påpeka, att motionärerna icke böra se så trööstlöst på möjligheten att på privat väg få in litet pengar för detta ändamål. För några dagar sedan fick jag nämligen från en förläggning i södra Sverige en uppgift om att fältprästen på stället på några dagar samlat in 6,000 kronor till grundplåt för ett soldathem. Det torde väl vara så att gotlänningarna icke äro sämre ställda än att de kunna ge sin tribut, när intresset finns. Det tror jag även motionärerna räkna med. Detta är också anledningen till att vi icke velat rekommendera riksdagen att ta något initiativ i detta stycke. Men därför att det här gäller Gotland har utskottet uttalat sig så sympatiskt för motionen, som fallet är.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Nilson i Eskilstuna: Herr talman! Det var ett uttryck i herr Svedmans anförande, som jag skulle önska få kommenterat.

Herr Svedman nämnde, att den här ifrågavarande lokalen var icke bara otillräcklig utan även olämplig. Det vore mycket värdefullt att få veta, varför den i olika hänseenden kan vara olämplig.

Vidare framhöll herr Svedman, att det här är fråga om enskild egendom, och att därför vissa risker skulle föreligga med avseende å användningen. Jag skulle emellertid tro, att 90 procent av soldathemmen i vårt land äro enskild egendom. En del av dem ha drivits i en mansålder, och det har gått utmärkt. På Visborgs slätt ha vi ett soldathem, som ägs av en förening, bestående av samtliga religiösa korporationer, alltså även statskyrkan. Soldathemmet är på visst sätt enskild egendom och driften fullt fristående, vilket går utmärkt. Jag tror, att det på detta område liksom på andra har varit till lycka, att vi haft det enskilda initiativet att tillgå, och att det vore lyckligt, om frågan kunde lösas på så sätt även i Fårösund.

Varmbadinrättning och gymnastikal m. m. vid Gotlands kustartillerikår.
(Forts.)

Herr **Svedman**: Herr talman! Det olämpliga ligger givetvis i att lokalen från början är avsedd för annat ändamål och inredd för detta ändamål och när som helst kan återtagas av den organisation, som äger den och förfogar över den samt byggt och underhållit den för annat ändamål än att användas till soldathem.

Vad sedan beträffar herr Törnkvists förhoppningsfulla tro på att vi skulle på frivillighetens väg kunna åstadkomma ett par hundra tusen kronor för detta ändamål, ty det är den summa som kräves, vill jag bara säga det som jag tidigare framhållit, nämligen att det icke är sådana tider nu för frivilliga bidrag för försvarsändamål, sedan försvaret av oss alla kräver så stor tribut skattevägen, som fallet är. I en landsända, som icke är förmögen utan har sina resurser starkt begränsade och som under de tre senaste åren hem-sökts av missväxt, skulle det icke vara så lätt att åstadkomma ett belopp som möjliggör denna institution. Jag kan verifiera, att den är mycket önskvärd och behövlig, varom alla lokala krafter, som sagt, äro ense.

Herr **Törnqvist**: Herr talman! Jag beklagar om den ärade motionären fattade mitt yttrande så, att jag väntade, att gotlänningarna skulle kunna samla ihop 200,000 kronor på enskild väg. I mitt yttrande uttryckte jag endast en förhoppning, att motionären icke skulle vara så pessimistisk, att han skulle tro, att icke något skulle kunna samlas ihop på frivillig väg. Av utskottets uttalande framgår ju klart, att vi vilja, att Kungl. Maj:t skall hjälpa till på något sätt. Jag erinrar om att jag nämnde, att man på en plats samlat ihop 6,000 kronor, och jag skulle vilja rekommendera motionären att tänka sig ungefär en sådan summa eller något större belopp som ett uttryck för att det enskilda intresse, som motionären åberopat, verkligen finns. Jag skulle be motionären, att han icke låter 200,000 kronor stå som ett uttalande av mig.

Vidare yttrades ej. Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 14 och 15.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 2.

*Förordning
om provisorisk
höjning
av familje-
bidrag enligt
fredsfamilje-
bidragsför-
ordningen
m. m.*

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 162, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående förordning om provisorisk höjning av familjebidrag enligt fredsfamiljebidragsförordningen den 17 maj 1940 (nr 422) samt angående anslag till familjebidrag åt värnpliktiga jämte i ämnet väckta motioner.

Sedan utskottets hemställan föredragits, anförde:

Herr **Persson** i Stockholm: Herr talman! För varje gång som frågor rörande familjebidrag eller dagavlönning för värnpliktiga varit föremål för riksdagens behandling ha vi från kommunistiskt håll anfört som vår synpunkt, att man icke på ett tillräckligt effektivt sätt tillgodoser de värnpliktigas intressen. Vi ha krävt ytterligare förbättringar. Jag skall icke taga kammarens tid i anspråk med att upprepa någon motivering för dessa våra yrkanden. Jag skall inskränka mig, herr talman, till att yrka bifall till motionen nr 268, i vad den gäller fredsfamiljebidragsförordningen. Motionen innehåller förslag om att familjebidraget skall höjas med 95 öre för dag för hustru, 45 öre för

Förordning om provisorisk höjning av familjebidrag enligt fredsfamiljebidragsförordningen m. m. (Forts.)

dag för annan familjemedlem över 16 år och 25 öre för dag för annan familjemedlem under 16 år.

Herr Törnkvist: Herr talman! Utskottet har i fråga om ändring av siffrorna i fredsfamiljebidragsförordningen principiellt följt det beslut riksdagen fattat i fråga om krigsfamiljebidragsförordningen på förslag av andra lagutskottet. Jag ber med denna förklaring få yrka bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen förklarades härmed avslutad. Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till berörda hemställan med den ändring däri, som föreslagits i motionen II: 268 i nu förevarande delar; och fattade kammaren beslut i enlighet med innehållet i den förra propositionen.

§ 3.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 163, i anledning av väckt motion angående statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar.

Uti en inom andra kammaren av herrar *Andersson* i Igelboda och *Thorell* väckt motion (nr 56) hade hemställts,

att riksdagen måtte för budgetåret 1941/42 under fjärde huvudtiteln E. Diverse anslag anvisa ett förslagsanslag å 400,000 kronor att enligt i motionen angivna grunder utgå såsom bidrag till landsting, städer och kommuner, som under nämnda budgetår anskaffade av arméns sjukvårdsstyrelse godkända ambulansautomobiler och förbunde sig att vid krig eller av krig föranledd mobilisering ställa dem till statens förfogande

eller, om detta ej bifölles,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning rörande lämpligheten av att staten — mot erhållande av nöjaktig kontrollbefogenhet — lämnade bidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar.

Utskottet hemställde, att motionen II: 56 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottets hemställan föredrogs; och anförde därvid:

Herr Andersson i Igelboda: Herr talman! Ehuru det förslag, som väckts i den nu föreliggande motionen, redan har fallit genom första kammarens beslut, kan jag icke underlåta att ändå, då frågan behandlas i denna kammare, yttra mig, och jag kommer även att göra ett yrkande. Jag anser nämligen, att den fråga som här avhandlas är av den allra största vikt för vårt försvarsväsende. Här offras genom beslut av riksdagen den ena miljonen efter den andra för att stärka vårt försvar, miljoner, som i huvudsak användas för anskaffande av förstörelseredskap, men då det gäller ett anslag för att ge hjälp åt dem som i händelse landet råkade i krig skulle drabbas av att bli sårade på slagfältet är man enligt mitt förmenande alltför njugg.

Utskottet avstyrker nu denna motion under hänvisning till den utredning, som av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse m. fl. verkställes 1940. Denna utredning utmynnade i ett förslag om åtgärder för anskaffande av för sjuktransportändamål lämpliga lastbilar, s. k. skåpbilar. Detta förslag har ju också funnit sin lösning genom det beslut, som av riksdagen fattats angående premier för dem som anskaffa sådana skåpbilar. Jag har icke velat emotsätta mig beslutet i den frågan, och jag förstår mycket väl de ansvariga myndigheternas förslag

Statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar.

Statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar. (Forts.)

1940. Vi stodo då inför en mycket allvarlig situation, icke minst då det gällde vårt sjukvårdsväsen och sjuktransportväsen, i händelse vi skulle nödsakas att träda in i kriget. Det var under den situationen nödvändigt att se till vilka resurser som ögonblickligen kunde framskaffas, vad som fanns inom landet av fordon, som överhuvud taget kunde användas för sjuktransport i fält. Det visade sig då, att det var ganska bedröfligt ställt i sådant hänseende. Några ambulansbilar funnos icke, och man måste tillgripa de enda fordon, som överhuvud taget kunde komma i fråga, nämligen dessa skåpbilar. Det är förklarligt, att man kom med detta förslag i nödens stund, därför att anskaffning av verkliga ambulansbilar, sjuktransportbilar, måste taga en avsevärd tid i anspråk. Vid det tillfället gällde det att få fram någonting, som snabbt kunde sättas i funktion, därest detta skulle erfordras.

Emellertid måste man nog erkänna, att de skåpbilar, som äro avsedda att användas för sjuktransport i fält, äro av sådan beskaffenhet, att man måste ställa sig ganska betänksam inför en utveckling, som bygger på att dessa transportbilar skulle vara de enda, som skulle finnas tillgängliga för ifrågasvarande sjuktransporter. Jag vet icke i vad mån kammarens ledamöter haft tillfälle att studera dessa skåpbilar och pröva deras lämplighet för sjuktransport. Vi ha ju nämligen sådana skåpbilar iordningställda såsom ambulansbilar, och jag måste säga, att det är ett lidande redan för en frisk människa att transporteras någon längre väg med en sådan skåpbil. Hur mycket värre skulle det icke bli för en sårad människa att transporteras på detta sätt?

Jag kan icke finna någon logik i den ståndpunkt, som statsutskottet här har intagit och som väl riksdagen nu också kommer att intaga, nämligen att bevilja medel för att utdela premier för dem som anskaffa skåpbilar, vilka kunna användas som sjuktransportbilar, men å andra sidan icke vilja vara med om att ge understöd till de företag — landsting och andra — vilka anskaffa ambulansbilar, som redan från början inredas på ett sådant sätt, att de äro lämpliga såsom sjuktransportbilar i fält.

Ingen lär väl kunna bestrida, att dessa transportbilar äro lämpligare såsom transportmedel av sjuka och sårade vid fältmässiga förhållanden än skåpbilar. Det enda landsting jag känner till som har inriktat sig på att bygga ut sitt ambulansväsende på sådant sätt, att det skulle kunna tagas i anspråk även för krigsändamål genom att bilarna förses med fyra bårar, är Stockholms läns landsting. Jag skulle vilja rekommendera kammarens ledamöter att studera dessa ambulansbilar och göra en jämförelse med de skåpbilar, som arméförvaltningen föreslagit skola tagas i anspråk såsom sjuktransportbilar. Jag tror, att vid den jämförelsen de för sjuktransport anskaffade ambulansbilarna måste avgå med segern. Ingen lär kunna bestrida, att dessa bilar för det ändamål, varom här är fråga, äro långt överlägsna skåpbilarna. Skulle det icke vara rimligt, att de, som skaffa dessa för sjuktransport i fält lämpliga ambulanser, åtminstone komma i åtnjutande av samma premier som de, vilka anskaffa skåpbilar?

Väl kan det sägas, att en åtgärd i överensstämmelse med motionen icke helt skulle täcka vårt behov av sjuktransportbilar i händelse vårt land skulle behöva inträda i kriget, men det skulle dock ge ett tillskott, som vore synnerligen värdefullt, och samtidigt skulle det enligt min förhoppning åstadkomma en förbättring i vårt sjuktransportväsende i fredstid, som också har sitt värde för folkhälsan.

Jag vill icke, herr talman, göra något yrkande om bifall till motionens förslag om anslag för ändamålet, men jag ber att få yrka bifall till motionärernas alternativa yrkande, nämligen att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t

Statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar. (Forts.)
begära skyndsamt utredning rörande lämpligheten av att staten — mot erhållande av nöjaktigt kontrollbefogenhet — lämnar bidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar.

Häruti instämde herr *Thorell*.

Herr **Törnkvist**: Herr talman! Detta spörsmål har ju varit föremål för undersökning för något över ett år sedan, vilket ju också motionären Martin Andersson påpekade. Under sådana omständigheter skulle väl en förnyad skrivelse till Kungl. Maj:t något år efter det utredningen blivit klar knappast uttrycka annat än att det finns yrkanden och synpunkter, som man i den utredning som är verkställd icke tagit hänsyn till, varför de icke fingo göra sig gällande och därför nu skulle särskilt upptagas till förnyad granskning. Jag kan icke se det på annat sätt med hänsyn till akterna i ärendet och till vad motionären nu uttalat. Man kan givetvis ha sina dubier om lämpligheten av ett sådant förfarande, som motionärerna ifrågasätta. I utskottet ha vi i varje fall icke funnit tillräcklig anledning föreligga att gå den vägen. Anslagsfrågan kommer ju på det sättet i ett skärpt läge, och med hänsyn till de vidlyftiga penningtransaktioner staten ikläder sig kan man icke gärna utan starka skäl rycka in avsevärda anslag i budgeten utanför de stora anslag som regeringen begärt. Den yttersta försiktighet måste ju iakttagas i det avseendet, om man skall kunna känna sig något så när tillfreds, vilket man likväl icke kan göra med hänsyn till de stora utgifterna. Det bör kanske observeras, att denna motion redovisades icke tillsammans med vederbörande åtgärder, som förut ha beslutats av riksdagen på statsutskottets förslag. För att få klarhet angående det spörsmål, som avses i motionen, ha vi hört oss för under hand icke hos militärmyndigheterna utan hos vederbörande i medicinalstyrelsen, och vi fingo det intrycket av deras resonemang, att de för närvarande icke äro beredda att ge sitt förord åt motionärernas yrkanden.

Det är uppenbart, att man kan vindicera den meningen — därom behöver man ju icke tvista — att dessa ambulanser skulle för de sårade bli ofantligt mycket bättre än de, som krigsmakten kommer att förfoga över enligt de beslut som fattats. Man kan ju också göra gällande, att det som man nu håller på att anskaffa icke är tillräckligt, men det är icke rådligt att gå utanför de ansvariga myndigheternas förslag ens i detta hänseende med hänsyn till behovet av styrsel i de beräkningar, som röra vår allmänna ekonomi.

Ja, herr talman, det är i grunden de synpunkter vi ha haft på spörsmålet, och jag måste vidhålla, att det är rådligast att godkänna statsutskottets förslag i båda delarna, såväl när det gäller det direkta anslaget som begäran om utredning. Jag hemställer därför om bifall till statsutskottets förslag.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på avslag därå samt bifall i stället till det av herr Andersson i Igelboda under överläggningen framställda yrkandet; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hava utfallit med övervägande ja för den förra propositionen. Herr Andersson i Igelboda begärde emellertid votering, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller statsutskottets hemställan i utskottets förevarande utlåtande nr 163, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar. (Forts.)

Vinner Nej, har kammaren, med avslag å utskottets berörda hemställan, bifallit det av herr Andersson i Igelboda under överläggningen framställda yrkandet.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, verkställdes omröstning genom uppresning; och befanns därvid flertalet hava röstat för nej-propositionen, vadan kammaren, med avslag å utskottets berörda hemställan, bifallit det av herr Andersson i Igelboda under överläggningen framställda yrkandet.

§ 4.

Föredrogs vart efter annat:

statsutskottets utlåtanden:

nr 164, i anledning av väckt motion om viss ändring av krigsavlöningsreglementet;

nr 165, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till oljelagringsanläggning på Gotland;

nr 166, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till Sveriges geologiska undersökning; och

nr 167, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen för budgetåret 1941/42 gjorda framställningar om anslag till medicinalstyrelsen och sinnessjuknämnden; samt

bankoutskottets memorial och utlåtanden:

nr 61, angående instruktion för nästkommande riksdags bankoutskott;

nr 62, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidshjälp åt vissa pensionärer vid av staten övertagna enskilda järnvägar jämte en i ämnet väckt motion; och

nr 63, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående framflyttning av tiden för återställande av vissa svenska jordbrukskreditkassan tillhandahållna statsobligationer.

Kammaren biföll vad utskotten i nämnda utlåtanden och memorial hemställt.

§ 5.

Principerna för befordran och pensionering inom den svenska krigsmakten.

Föredrogs bankoutskottets utlåtande, nr 64, i anledning av väckta motioner om utredning och förslag angående principerna för befordran och pensionering inom den svenska krigsmakten; och anförde därvid:

Herr **Skoglund** i Doverstorp: Herr talman! Då jag tillhör motionärerna i denna fråga, må det tillåtas mig att säga några ord, när kammaren behandlar bankoutskottets utlåtande med anledning av denna motion.

Vi motionärer hemställde i vår motion om »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att Kungl. Maj:t låter verkställa en utredning angående principerna för befordran och pensionering inom den svenska krigsmakten och för riksdagen framlägga de förslag, som en sådan utredning kan föranleda». Utskottet har icke tillstyrkt bifall till vår motion, men det har i alla händelser yttrat sig mycket välvilligt och, förefaller det, beaktat de synpunkter, som vi ha framfört i motionen. Utskottet säger nämligen i sin motivering: »De synpunkter med avseende å principerna för befordran och pensionering inom krigsmakten, vilka beröras i förevarande motioner, hava synts utskottet vara förtjänta av närmare övervägande. Från utskottets sida är fördenksull icke något att erinra mot att de nu väckta spörsmålen göras till före-

Principerna för befordran och pensionering inom den svenska krigsmakten.

(Forts.)

mål för särskild undersökning.» I fortsättningen hänvisar emellertid utskottet dels till att, sedan denna motion väcktes, från överbefälhavarens sida vissa åtgärder vidtagits i motionens syfte och dels till att en utredning, som nära berör de i motionen framförda frågorna, igångsatts.

Jag skall under sådana förhållanden icke ställa något yrkande om bifall till motionen utan godtager det förslag, som bankoutskottet kommit med. Men jag vill, herr talman, understryka, att den utredning, som pågår, måste slutföras så snart sig göra låter, och framhålla vikten av att man därefter verkligen söker komma fram till mera ändamålsenliga befordringsprinciper och största möjliga effektivitet på det militära området.

Herr Paulsen: Herr talman! Efter det anförande, som en av motionärerna i detta ärende nu hållit, har jag ingenting särskilt att tillägga, ty han framhöll vad jag tänkte säga, nämligen att utskottet varit synnerligen välvilligt gentemot motionärernas yrkande. Vi ha givit motionärerna rätt, men eftersom en utredning i motionens syfte pågår, ha vi icke ansett oss kunna tillstyrka densamma. Den utredning, motionärerna begärt, är alltså redan igångsatt. Under sådana förhållanden är det ingen mening i att biträda motionen.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Vidare yttrades ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

utrikesutskottets memorial, nr 1, angående ersättning till dess tjänstemän; konstitutionsutskottets memorial och utlåtanden:

nr 20, med uppgift å vilande förslag till ändrad lydelse av § 86 regeringsformen och § 38 mom. 1 riksdagsordningen samt till införande i tryckfrihetsförordningen av en ny paragraf, betecknad såsom § 6;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om tryckta skrifter vid krig eller krigsfara jämte i ämnet väckta motioner; och

nr 22, i anledning av väckt motion om en allmän revision av tryckfrihetsförordningen;

statsutskottets utlåtanden:

nr 168, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond och i fonden för förslag till statsverket jämte motion;

nr 169, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kapitalinvestering i fonden för låneunderstöd för bestridande av kostnaderna för värnpliktslån;

nr 170, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående långtidstillägg för vissa värnpliktiga jämte en i ämnet väckt motion;

nr 171, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån till Aktiebolaget svenska amerika linien;

nr 172, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statens tvångsarbets- och alkoholistanstalter jämte en i ämnet väckt motion;

nr 173, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till Statens sjuksköterskeskola: Utrustning;

nr 174, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Medicinalstyrelsen: Beredkapsorganisation för budgetåret 1941/42;

nr 175, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bostadshus för postverkets räkning i Boden;

nr 176, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till oförutsedda utgifter;

nr 177, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till kristidsstyrelserna samt bidrag till kristidsnämndernas verksamhet jämte i ämnet väckta motioner; och

nr 178, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet;

sammansatta stats- och bevillningsutskottets utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för utjämning av marknadspri-
serna för vissa förnödenheter m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 32, i anledning av väckt motion i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring under år 1940;

nr 33, i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder för vidmakthållande av industriens produktionsförmåga och för främjande av nyinvesteringar för industriella ändamål; och

nr 34, i anledning av väckta motioner om ändring i kommunalskattelagens bestämmelser beträffande jordbrukares taxering;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 65, angående regleringen för budgetåret 1941/42 av utgifterna under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m.;

nr 66, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning med förslag till avlönings- och pensionsstat för riksbanken;

nr 67, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag till ändring i vissa delar av reglementet för riksgäldskontoret;

nr 68, i anledning av framställningar från fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret angående förlängt bemyndigande att genomföra krisadministration vid riksdagens verk; och

nr 69, angående ersättning till viss hos 1941 års riksdag anställd personal vid inkallelse till militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m.;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete; och

nr 31, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om kontroll av vattenledningsvatten, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner; samt

jordbruksutskottets utlåtanden och memorial:

nr 67, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om viss tillämpning i fråga om älgkött av lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus;

nr 68, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande bestämmelser rörande älgavgifter;

nr 69, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till jordbrukets kreditkassor för budgetåret 1941/42;

nr 70, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1941/42 till egnahemsorganen för handhavande av bostadsförbättrings-verksamhet, m. m.;

nr 71, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition för visst ändamål av det för budgetåret 1941/42 anvisade förslagsanslaget till av-löningar vid statens veterinärbakteriologiska anstalt;

nr 72, i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder för jordbrukspro-duktionens upprätthållande i vad rör beredande av arbetstillfällen åt inneha-vare av ofullständiga jordbruk; och

nr 73, angående ersättning åt av utskottet anlitat biträde.

§ 7.

Anmäldes och godkändes konstitutionsutskottets förslag till riksdagens skri-velse, nr 336, till Konungen i anledning av väckta motioner om upphävande av de vid 1936 års riksdag beslutade skärpningarna av utskyldsstrecket såsom valbarhets- och behörighetsvillkor till vissa kommunala förtroendeuppdrag.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12 på dagen.

In fidem
Sune Norrman.

Måndagen den 16 juni.

Kl. 4 e. m.

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes av herr andre vice tal-mannen.

§ 1.

Föredrogs utrikesutskottets memorial, nr 1, angående ersättning till dess tjänstemän.

Herr andre vice talmannen tillsporde kammaren, om densamma vore beredd att nu företaga ifrågavarande, endast en gång bordlagda ärende till avgöran-de; och fann herr andre vice talmannen denna fråga vara med ja besvarad.

Utskottets hemställan, som härefter föredrogs, blev av kammaren bifallen.

§ 2.

Föredrogs, men bordlades åter konstitutionsutskottets memorial och utlå-tanden nr 20—22, statsutskottets utlåtanden nr 168—178, sammansatta stats-och bevillningsutskottets utlåtande nr 3, bevillningsutskottets betänkanden nr 32—34 samt bankoutskottets utlåtanden nr 65—68.

§ 3.

Föredrogs bankoutskottets memorial, nr 69, angående ersättning till viss hos 1941 års riksdag anställd personal vid inkallelse till militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m.

Herr andre vice talmannen tillsporde kammaren, om densamma vore beredd att nu företaga ifrågavarande, endast en gång bordlagda ärende till avgörande; och fann herr andre vice talmannen denna fråga vara med ja besvarad.

Utskottets hemställan, som härefter föredrogs, blev av kammaren bifallen.

§ 4.

Föredrogs, men bordlades ånyo andra lagutskottets utlåtanden nr 30 och 31 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 67—72.

§ 5.

Föredrogs jordbruksutskottets memorial, nr 73, angående ersättning åt av utskottet anlitat biträde.

Herr andre vice talmannen tillsporde kammaren, om densamma vore beredd att nu företaga ifrågavarande, endast en gång bordlagda ärende till avgörande; och fann herr andre vice talmannen denna fråga vara med ja besvarad.

Utskottets hemställan, som härefter föredrogs, blev av kammaren bifallen.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 179, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående värtjänstutbildning för skolgång jänte i ämnet väckta motioner; och

nr 180, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till skolöverstyrelsen för budgetåret 1941/42;

bevillningsutskottets betänkanden och memorial:

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1941/42;

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker;

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin jänte en i ämnet väckt motion; och

nr 40, angående ersättning åt av utskottet vid behandling av vissa ärenden anlitate biträden.

§ 7.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till riksdagens skrivelse, nr 318, till Konungen angående sådana missförhållanden, som onödigtvis fördryra varor under deras överförande från producent till konsument.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.7 e. m.

In fidem
Sune Norrman.